

Böhler

ADVOCATEN

KEIZERSGRACHT 560-562, 1017 EM AMSTERDAM
TELEFOON +31 (0)20.3446200, TELEFAX +31 (0)20.3446201
E-MAIL: info@bohler.eu | www.bohler.eu

PROF. BRITTA BÖHLER
MARQ WIJNGAARDEN
VICIER KOPPE
MICHEL PESTMAN
FLIP SCHÜLLER
PROF. LIESBETH ZEGVELD
PROF. TIES PRAKKEN
DR. BART STAPERT
MARIEKE VAN EIK
CORRIEN ULLERSMA
WIL EIVE BOOM
DR. CHANNA SAMKALDEN
ANNE SCHELTEMA BEDUIN
TAMARA BURUMA
PROF. GÖRAH SLUITER
EDWARD VAN KEMPEN
MARINA DEN HOUDIJKER
URSULA WEITZEL
BRECHTJE VOSSBERG

ADVISEUR
PROF. HANS ULRICH JESSURUN D'OLIVEIRA

De heer A.A.M. Brok
Burgemeester Gemeente Dordrecht
Korpsbeheerder Politie Zuid-Holland-Zuid
Postbus 8
3300 AA Dordrecht

Tevens per fax: 078-7705197
(zonder bijlagen)

Amsterdam, 19 september 2012
Onze ref. 20111432.TB
Uw kenmerk 48/2012
Direct tel.nr: 020-3446200
Direct faxnr: 020-3446200

Betreft: klacht politieoptreden 12 november 2011
Klachtennummer 48/2012; Corsanummer 2012.70295
verzoek herziening

Geachte heer Brok,

In uw hoedanigheid als korpsbeheerder van het politiekorps Zuid-Holland-Zuid schrijf ik u als volgt.

Namens mijn cliënten, de heren Jerry King Luther Afriyie, geboren 30 april 1981 te Bechem, Ghana (Nederlandse nationaliteit) en Quincy Timothy Gario, geboren 7 april 1984 te Curaçao (Nederlandse nationaliteit) en mevrouw S. V. , geboren te Denemarken (hierna: klagers), allen domicilie kiezende bij hun raadvrouw mr. T.M.D. Buruma, Keizersgracht 560-562, 1017 EM Amsterdam (ondertekende), verzoek ik u het besluit d.d. 9 augustus 2012 van de Algemeen Commandant Politie Landelijke Intocht Sinterklaas 2011 (hierna: klachtbeoordelaar) op de ingediende klacht aangaande het politieoptreden tegen klagers op 12 november 2011 te herzien,¹ afgezien van die onderdelen van de klacht die gegrond werden verklaard. Klagers hebben mij hiertoe bepaaldelijk gemachtigd.

¹ In de brief van de klachtbeoordelaar d.d. 9 augustus 2012 wordt gesproken van beroep binnen zes weken. Nu de klachtenregeling spreekt van herziening is deze terminologie hier aangehouden, mede gezien art. 9:3 AWB. Indien u dit onjuist acht verzoek ik u dit herzieningsverzoek als beroepsschrift te lezen.

I Incident en klachtprocedure

1. Op 12 november 2011 vond in Dordrecht de jaarlijkse intocht van Sinterklaas plaats. Klagers Afriyie en Gario waren daar om een dialoog te starten over de positie van Zwarte Piet in de context van het koloniale verleden van Nederland, terwijl V[redacted] hen in het kader van haar opleiding vergezelde. Gario en Afriyie droegen T-shirts met de tekst "Zwarte Piet is Racisme". Klagers zijn op hardhandige wijze aangehouden en afgevoerd. Zij zijn dezelfde dag vrijgelaten.
2. Op 23 februari 2012 heb ik namens klagers een klacht bij u ingediend over hun behandeling (**bijlage 1**). Reden voor deze klacht was primair gelegen in het feit dat de aanhouding van klagers in strijd was met hun vrijheid van meningsuiting en reeds om die reden onrechtmatig was. Daarnaast ging de aanhouding met disproportioneel geweld gepaard. Tot slot werd ook geklaagd over de behandeling op het politiebureau.
3. In deze klacht werd reeds gewezen op de verbondenheid met bepaalde beslissingen van uzelf in uw functie als korpsbeheerder. Ook werd aangegeven dat van een bemiddelingspoging weinig te verwachten was, gezien de principiële discussie of klagers mochten worden aangehouden. Tot slot werden enige aanvullende stukken verzocht, specifiek die stukken waarop het beleid van de politie bij de intocht gebaseerd was.
4. Op 13 maart 2012 ontving ik enkele mutaties en de APV van Dordrecht, alsmede de klachtregeling. Daarbij werd tevens aangegeven dat de klacht ondanks mijn verzoek niet meteen door de klachtencommissie, maar eerst door de Divisiechef Uitvoerings Ondersteuning zou worden behandeld (**bijlage 2**).
5. Op 3 april 2012 is namens klagers een aanvulling op de klacht ingediend, waarin een tweetal feitelijke onderdelen uit het dossier werd tegengesproken en meer uitvoerig werd onderbouwd waarom de aanhouding onrechtmatig was (**bijlage 3**).
6. Op 10 april 2012 ontving ik een brief van de klachtencoördinator waarin opnieuw werd aangegeven dat de klacht niet meteen door de klachtencommissie zou worden behandeld. (**bijlage 4**).
7. Op 16 april 2012 deed de officier van justitie haar sepotbericht uitgaan, waarin werd vastgesteld dat de aanhouding van klagers onrechtmatig was (**bijlage 5**). Ik heb naar aanleiding hiervan telefonisch contact gezocht en op 19 april 2012 met uw woordvoester [redacted] gesproken. In dat gesprek gaf zij onder andere aan dat u bekend was met het sepotbericht, dat iedereen in de lokale driehoek recht heeft op een mening en dat naar zij begreep u uiteindelijk de brief ten aanzien van de klachtafhandeling zou ondertekenen.

8. Op 20 april 2012 had ik telefonisch overleg met de klachtbeoordelaar, waarin hij aangaf eerst intern overleg te willen voeren. Gezien de publieke aandacht voor deze zaak en de verbondenheid van de klacht met beslissingen van u als korpsbeheerder gaf ik hem het signaal mee dat het vermoedelijk weinig zin zou hebben eerst op lager niveau de klacht af te handelen. Dat begreep hij. Diezelfde dag stuurde ik u een brief met dezelfde strekking, alsmede een verzoek tot overleg (**bijlage 6**). Ondanks het telefoongesprek ontving ik op 27 april 2012 van de klachtbeoordelaar een brief waarin werd aangegeven dat hij de klacht in behandeling had (**bijlage 7**). Op 15 mei 2012 ontving ik het bericht dat de behandeling van de klacht gezien de omvang was verdaagd (**bijlage 8**). Eenzelfde bericht ontving ik op 5 juli 2012 per email (**bijlage 9**).
9. Op 10 augustus 2012 ontving ik de afdoeningsbrief van de klacht, in de vorm van een rapport Klacht Afhandeling (hierna: klachtafhandeling) en een begeleidende brief waarin de klachtbeoordelaar de conclusies uit het rapport tot de zijne maakte (**bijlage 10**). Op een aantal onderdelen is de klacht gegrond verklaard. Op de overige onderdelen is de klacht ongegrond verklaard of is geen oordeel gegeven. Dit verzoek tot herziening richt zich op die onderdelen.
10. Daarbij wordt hier reeds teleurstelling uitgesproken over het feit dat juist het centrale onderdeel van de klacht, namelijk dat de aanhouding onrechtmatig was wegens strijd met het EVRM, niet behandeld is. Temeer nu namens klagers reeds van begin af aan is aangegeven dat dit onderdeel vermoedelijk niet uitsluitend op het niveau van de Divisiechef kon worden afgehandeld en er desondanks voor is gekozen eerst door de klachtbeoordelaar een uitvoerig, tijdrovend, onderzoek te laten doen. Klagers achten de vertraging die mede hierdoor is ontstaan in de afwikkeling van de klacht, ondanks de correcte mededelingen hieromtrent, onevenredig.
11. De afdoening van de klacht is mede gebaseerd op een mutatie-rapport van het gebruikte geweld,² een geweldsbeoordeling, het draaiboek van de intocht en een artikel op de website hardhoofd.com.³ Geen van deze schriftelijke bescheiden is aan klagers overlegd, noch van tevoren, noch als bijlage van de klachtafhandeling. Inmiddels hebben wij zelfstandig een afschrift van het artikel op de website hardhoofd.com vergaard;⁴ de andere stukken verzoek ik u alsnog aan ons te doen toekomen, opdat wij in een aanvulling op deze stukken kunnen reageren. Tevens verzoek ik u een afschrift van de beleidsuitgangspunten en –doelstellingen die de driehoek op 9 november 2011 heeft vastgesteld te doen toekomen, alsmede van het Veiligheidsplan organisatie Landelijke Intocht Sint Nicolaas Dordrecht 2011. Blijkens de klachtafhandeling zijn deze twee stukken als grondslag gebruikt voor de beslissing tot aanhouding.⁵

² Klachtafhandeling p. 15 (bijlage 10)

³ Klachtafhandeling p. 3 (bijlage 10)

⁴ Naar wij aannemen wordt bedoeld op het artikel S. Weber, *Wie zoet is krijgt lekkers*, hardhoofd.com (**bijlage 11**)

⁵ Klachtafhandeling p. 3 (bijlage 10)

12. Overigens vallen deze twee stukken, alsmede het draaiboek, in ieder geval onder het reeds bij de klacht gedane verzoek tot afgifte van "alle stukken die betrekking hebben op dit incident [...], zoals de op dat moment geldende verordening".⁶ Dat zij niet reeds in eerste instantie zijn overlegd is dan ook onzorgvuldig.
13. Datzelfde geldt voor het artikel op de website hardhoofd.com. Het betreft hier bovendien een duidelijk literair opgezet verslag van een vierde betrokkene dat tot doel heeft een impressie te schetsen; niet een feitelijk verslag van de gang van zaken. De beoordelaar kon dan ook niet dit verslag in zijn beoordeling betrekken, zonder klagers gelegenheid te geven te reageren op de feitelijke juistheid hiervan. Daarnaast heeft de klachtbeoordelaar selectief gebruik gemaakt van dit stuk, en niet weergegeven op welke punten dit verslag de stellingen van klagers onderbouwden. Dit eenzijdige gebruik is onzorgvuldig.

II Herziening

14. De oorspronkelijke klachten van klagers vielen in de volgende onderdelen uiteen:
  - Klagers zijn ten onrechte aangehouden.
  - De aanhouding van klagers ging met disproportioneel veel geweld gepaard.
  - Klagers zijn op het politiebureau door het daar aanwezige personeel onheus bejegend.
15. Nu de klachtafhandeling deze indeling heeft gevolgd wordt hier opnieuw deze indeling aangehouden. Daarbij dient de klacht en de aanvulling op de klacht integraal overgenomen te worden beschouwd en bij de herziening te worden betrokken. Bovendien zal op enkele onderdelen een aanvullende klacht worden geformuleerd naar aanleiding van de afhandeling van de klacht.

2.1 Aanhouding

16. De klachten over de aanhouding vallen in twee hoofdlijnen uiteen; een feitelijke vraag of klagers wel was gezegd dat zij niet op het plein aanwezig mochten zijn en een principiële vraag of hen de toegang tot het plein wel mocht worden ontzegd.

Feitelijk verloop

17. De feitelijke kwestie is in de klachtafhandeling onderverdeeld in de vraag of klagers was gezegd dat zij op het plein mochten zijn als het spandoek was opgerold en de vraag of klagers gevorderd was het plein te verlaten.⁷

---

⁶ Klacht p. 1-2 (bijlage 1)

⁷ In de klachtafhandeling wordt de feitelijke kwestie op p. 4-7 afgedaan (bijlage 10).

Daarbij wordt opgemerkt dat deze tweedeling niet door de klagers is gemaakt. Niet ontkend wordt dat hen is gevraagd het plein te verlaten; daarbij werd echter verwezen naar vermeende eerdere waarschuwingen dat zij daar niet mochten zijn.⁸ De eerdere discussie over de spandoeken vormde dan ook een integraal oordeel van het verzoek op het plein weg te gaan; nu klagers bij deze eerdere discussie was gezegd dat zij op het plein aanwezig mochten zijn mits zij geen spandoeken toonden was de latere mededeling dat zij gewaarschuwd waren en daarom weg moesten voor klagers onbegrijpelijk.

18. Ten aanzien van die eerste discussie geldt het volgende. Vast staat dat tijdens deze discussie ten aanzien van de spandoeken is gezegd dat deze niet vertoond mochten worden. Deze zijn vervolgens ook niet vertoond. Klagers betwisten echter dat hen tevens zou zijn gezegd dat zij hun T-shirts niet mochten tonen, danwel dat het hen duidelijk zou zijn gemaakt dat dit niet mocht.

19. In eerste instantie wordt in het proces-verbaal van bevindingen door verbalisant ██████ gesteld dat:

“Ik zag dat de mannen een jas aanhadden die ze open droegen, zodat de tekst goed leesbaar was. [...] Ik heb de mannen gezegd dat zij hun jassen dicht moesten doen, zodat de tekst niet zichtbaar was.”⁹

20. Dit is echter onjuist. Klagers benadrukken dat ██████ niets over de jassen heeft gezegd; zij had het de hele tijd over het spandoek. Ook haar supervisor die er later bij kwam heeft niets gezegd over de jassen en T-shirts. Het beeldmateriaal maakt ook duidelijk dat het feitelijk niet mogelijk was om jassen dicht te doen en daarmee de tekst onleesbaar te maken. nu één van beide klagers geen jas over het T-shirt droeg. Terzijde wordt opgemerkt dat de vraag natuurlijk niet is of klagers wel of niet jassen droegen, maar of hen gezegd is de jassen dicht te doen zodat de tekst niet leesbaar was.

21. Waar in het proces-verbaal van bevindingen wordt gesteld dat er apart aandacht is besteed aan de spandoeken en T-shirts, wordt in de klachtafhandeling gesteld dat er over de teksten in het algemeen zou zijn gesproken, waarbij het dus voor klagers duidelijk zou moeten zijn geweest dat hun T-shirts ook niet getoond mochten worden. Niet langer wordt gesteld dat er iets over de T-shirts is gezegd.¹⁰ Deze stelling wordt echter door klagers tegengesproken, en volgt ook niet direct uit de in de klachtafhandeling gegeven weergave van de feiten. Daaruit blijkt immers, evenals uit de verklaringen van klagers, dat de spandoeken de aanleiding waren om klagers aan te spreken.

22. Verbalisant ██████ stelt:

⁸ Zie klacht p. 3, par. 4-7 (bijlage 1) en klachtafhandeling p. 5; verhoor Afriyie (bijlage 10)

⁹ Proces-verbaal PL1820 2011713100-2 (bijlage 12)

¹⁰ Klachtafhandeling p. 5 (bijlage 10)

"Ik heb hem vervolgens aangezegd dat hij het spandoek weg moest doen en opvouwen en dat wij het niet wilden zien. Ook mijn collega's niet, waarbij ik hem heb gezegd dat hij anders aangehouden zou worden. het klopt wel dat ik hierbij streng keek. Ze pakten toen netjes in. Ik was blij dat dit gelukt was."¹¹

23. Verbalisant [REDACTED] stelt:

"Wat mij bijgebleven is dat de strekking van haar [eerder genoemde vrouwelijke collega, TB] verhaal was dat hij het spandoek niet mocht uitrollen. Er staat mij bij dat hij het spandoek op de straat in elkaar aan het zetten was. iets met stokken aan de zijkant. Ik weet nog dat er iets met zwarte piet en discriminatie op het spandoek stond. Eerst was er volgens mij discussie tussen de collega en de donkere man en daarna is het spandoek opgerold en zijn ze weggegaan."¹²

24. Op dit punt had overigens ook het artikel op hardhoofd.com aangehaald moeten worden, waarin staat:

"Inmiddels is er een derde agent bij komen staan, hij komt met Quinsy en Jerry overeen dat ze het spandoek niet zullen tonen. De mannen mogen met hun T-shirts naar de optocht gaan. "Ik heb mijn collega's geïnformeerd, zodra jullie het spandoek tonen, worden jullie opgepakt, begrepen?"¹³

25. Uit deze verklaringen en de verklaringen van klagers blijkt dat de discussie zich concentreerde op het tonen van spandoeken. Daarbij is het niet vanzelfsprekend dat een verbod op het tonen van een spandoek tevens een verbod op het dragen van een T-shirt inhoudt. Een spandoek brengt mogelijke veiligheidsrisico's met zich mee vanwege de grootte en stokken; reden waarom zij soms ook bij demonstraties verboden zijn. Een T-shirt heeft dergelijke veiligheidsrisico's niet. Daarnaast is het bereik van een spandoek veel groter; zo is het goed voorstelbaar dat een spandoek op televisieopnamen te zien zou zijn; dit geldt echter niet voor T-shirts van mensen in een menigte. Er kon dan ook niet van klagers verwacht worden te begrijpen dat een verbod op het uitrollen van spandoeken tevens een verbod op het tonen van T-shirts inhield.

26. Tegelijkertijd wordt door verbalisant [REDACTED] bevestigd dat klagers uitdrukkelijk is gezegd dat zij op het plein mochten zijn;¹⁴ dit ondersteunt de lezing van klagers dat hen kenbaar was gemaakt op het plein te mogen zijn mits de spandoeken niet getoond werden.

Vrijheid van meningsuiting

¹¹ Klachtafhandeling p. 5 (bijlage 10)

¹² Klachtafhandeling p. 9 (bijlage 10)

¹³ Hardhoofd.com p. 4 (bijlage 11)

¹⁴ Klachtafhandeling p. 5 (bijlage 10)

27. De principiële vraag of de politie klagers wel de toegang tot het plein mocht ontzeggen is helaas niet beantwoord in de klachtafhandeling. In de klachtafhandeling is een artificieel onderscheid gemaakt tussen de overwegingen ten aanzien van de schending van de vrijheid van meningsuiting (onderdelen 21-27 en 30 van de klacht) en de vraag of de openbare orde werd verstoord. Deze onderdelen zijn uiteraard met elkaar verbonden; alleen bij een verstoring van de openbare orde is een inbreuk op de vrijheid van meningsuiting mogelijk geoorloofd.
28. Een eerste aanvullende klacht betreft dan ook het feit dat de klachtbeoordelaar zich van een oordeel heeft onthouden op de punten ten aanzien van de vrijheid van meningsuiting.
29. Er wordt gesteld dat deze onderdelen niet zien op het handelen of nalaten van een ambtenaar van de politie Zuid-Holland-Zuid of een andere persoon die werkzaam is bij dit korps.¹⁵ Daarmee wordt miskend dat ook een klacht over het politiekorps als zodanig dient te worden behandeld (art. 9:1 AWB). Daarnaast wordt miskend dat de inbreuk op de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht werd verricht door de ambtenaren die de aanhouding verrichten. De ambtenaren die opdracht gaven tot aanhouding namen de beslissing de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht van klagers in te perken. Een klacht over deze inperking ziet dan ook op het handelen van de betrokken ambtenaren en het politiekorps.
30. In dat kader wordt er bovendien op gewezen dat een deel van de klacht, zoals met name verwoord in de aanvulling,¹⁶ zag op het feit dat een verkeerd artikel van de APV ten grondslag was gelegd aan de vordering en aanhouding. Artikel 2.1.1 APV wordt aangevoerd als grondslag,¹⁷ terwijl in artikel 2.1.5 APV staat dat dit artikellid niet van toepassing is bij betogingen, vergaderingen en godsdienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten als bedoeld in de Wet Openbare Manifestaties. Er wordt dan ook mede geklaagd over een foutieve wetsuitleg van de betrokken ambtenaren van politie, hetgeen direct ziet op het optreden van deze ambtenaren.
31. Als gezegd wordt geklaagd over deze individuele schending van de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht van klagers, welke aan te merken is als een handeling van (ambtenaren van) het politiekorps. De opmerkingen over de uitleg van de vrijheid van meningsuiting en de toepasselijkheid daarvan in deze zaak moeten in dit licht worden gezien en dienen dan ook te worden meegenomen in de afhandeling van de klacht. Nu bovendien de aangehaalde opmerkingen van u als korpsbeheerder gemacht moeten worden namens het politiekorps te zijn gemaakt waren zij vatbaar voor een klacht en had er een inhoudelijk oordeel gegeven moeten worden.

---

¹⁵ Klachtafhandeling p. 12 (bijlage 10)

¹⁶ Aanvulling klacht p. 2 (bijlage 3)

¹⁷ Klachtafhandeling p. 4 (bijlage 10)

32. In ieder geval dient u bij deze herziening alsnog over deze onderdelen – paragraaf 20-30 van de klacht- een oordeel te geven. Het betreft hier overigens onderdelen die ik nadrukkelijk wens aan te vullen naar aanleiding van het verzochte materiaal.
33. Concreet betreft het de stelling dat door het ontzeggen van de toegang tot het plein c.q. het vorderen weg te gaan c.q. de aanhouding van klagers een schending van hun vrijheid van meningsuiting en hun demonstratierecht heeft plaatsgevonden.¹⁸ Zoals in de klacht nader is verwoord, waarnaar ik graag verwijs, valt de uitdrukking “Zwarte Piet is Racisme” onmiskenbaar onder deze rechten.
34. Uit niets blijkt dat deze fundamentele vrijheden zijn onderkend door de betrokken ambtenaren en door het politiekorps en u als korpsbeheerder. Bij gebrek aan enige onderbouwing waarom op deze rechten een inbreuk zou mogen worden gemaakt is uw brief van 1 december 2011 begrepen als een rechtvaardiging van deze inbreuk. In de onderdelen 23-26 en 30 van de klacht is deze rechtvaardiging weerlegd.¹⁹
35. In de klachtafhandeling wordt deels herhaald wat in uw brief staat, waaronder:
- “Het standpunt van de driehoek, mensen moeten van dit kinderfeest afblijven en als ze eraan komen treden we daartegen op, is gecommuniceerd in de briefing van de politiemedewerkers voorafgaand aan de intocht van sinterklaas.”²⁰
36. Aangenomen dat dit als rechtvaardiging van de inbreuk op de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht wordt beschouwd wordt verwezen naar onderdeel 30 van de klacht als directe weerlegging van deze stelling.²¹ Het feit dat er een kinderfeest was kan niet als redengevend worden beschouwd geen enkele vorm van demonstratie of het uiten van een afwijkende mening toe te staan.
37. Tevens is reeds in de klacht en aanvulling weerlegd dat sprake was van een mogelijke verstoring van de openbare orde; de enige grond die mogelijkterwijs tot een rechtvaardiging van de inbreuk zou kunnen leiden.
38. Op dit onderdeel is door de klachtbeoordelaar wel een oordeel gegeven, die de klacht deels gegrond heeft verklaard, met enkele kanttekeningen.
39. Ten eerste achten klagers het niet juist dat de klacht slechts deels gegrond is verklaard, nu onduidelijk is welk deel ongegrond zou zijn.²² Ten tweede achten klagers het niet juist dat er door de gegeven kanttekening wordt

¹⁸ Zie klacht p. 5-7, par. 20-30 (bijlage 1)

¹⁹ Klacht p. 5-7 (bijlage 1)

²⁰ Klachtafhandeling p. 8 (bijlage 10)

²¹ Klacht p. 7 (bijlage 1)

²² Klachtafhandeling p. 12 (bijlage 10)

duidelijk gemaakt dat men het niet eens is met het oordeel van het openbaar ministerie dat klagers onterecht als verdachte zijn aangemerkt..

40. Ten derde betwisten klagers dat het voor de politie voorstelbaar zou zijn dat de vier personen door gedragingen aanleiding zouden geven tot onregeligheden. Daarbij wordt in de klachtafhandeling aan de hand van het artikel op hardhoofd.com gesteld dat het klagers niet zou uitmaken dat het een kinderfeest is.²³ Hier wordt echter eenzijdig geciteerd; later in het artikel staat immers:

“Terwijl we door de binnenstad van Dordrecht lopen legt [Afridyie] uit waarom hij een kinderfeest niet de verkeerde plek voor deze discussie vindt. “Kinderen hebben geen last van een spandoek dat ze niet begrijpen. Ze vragen hooguit ‘Mama, wat is racisme?’ Het lijkt me geen kwalijke zaak om het met kinderen daarover te hebben.”²⁴

41. Overigens kan bij het beantwoorden van de vraag of politieambtenaren terecht klagers als een bedreiging voor de openbare orde inschatten natuurlijk uitsluitend gebruik worden gemaakt van informatie die hen toen ter beschikking stond: niet van later gepubliceerd materiaal.
42. Dat geldt ook voor de stelling dat Gario 's ochtends zijn legitimatiebewijs ophaalde. Overigens is dit onjuist; Gario had het legitimatiebewijs al bij zich en ontkent hetgeen in het artikel hierover wordt gesteld.
43. De opmerkingen ten aanzien van de positionering van de groep op het plein en het gevoel dat er iets zou gaan gebeuren²⁵ zijn zo subjectief en niet door enig feit gestaafd dat zij niet kunnen bijdragen aan een rechtvaardiging van de aanhouding van klagers en de inbreuk op hun vrijheid van meningsuiting en hun demonstratierecht.
44. De in de klacht gemaakte opmerkingen ten aanzien van de ontstane onrust na de aanhouding waren niet als afzonderlijke klacht geformuleerd maar zijn wel zo behandeld.²⁶ Geoordeeld is dat dit ongegrond is, op basis van de verklaringen van verbalisanten ter plaatste. Gezien de camerabeelden, de grote publieke discussie die deze aanhoudingen teweeg hebben gebracht en de verklaringen die naar aanleiding daarvan in de media zijn verschenen, waaronder de verklaring op hardhoofd.com, kan niet anders worden geconcludeerd dan dat de aanhouding van klagers tot veel meer onrust heeft geleid dan hun T-shirts ooit hadden kunnen veroorzaken.
45. Er was dus geen sprake van een gevaar voor de openbare orde, zoals het openbaar ministerie ook reeds oordeelde; een inbreuk op de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht was dan ook niet noodzakelijk.

²³ Klachtafhandeling p. 11 (bijlage 10)

²⁴ Artikel hardhoofd.com p. 3 (bijlage 11)

²⁵ Klachtafhandeling p. 9-12 (bijlage 10)

²⁶ Klacht p. 7 par. 29 (bijlage 1) en klachtafhandeling p. 14 (bijlage 10)

46. Tot slot is bij aanvullende brief betoogd dat het uitsluitend aan de burgemeester is een inbreuk te maken op deze vrijheden en dat de ambtenaren die besloten tot vordering en aanhouding dus onbevoegd handelden.²⁷ Ook op dit onderdeel is de klachtbeoordelaar niet ingegaan, hetgeen op zichzelf klachtwaardig is.
47. Concluderend worden ten aanzien van de aanhouding de volgende verzoeken gedaan c.q. klachten ingediend:
1. De aanhouding van klagers was onrechtmatig en onbehoorlijk nu dit een schending van hun vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht oplevert.
    - a. U wordt verzocht een oordeel over dit klachtpunt te geven waar de klachtbeoordelaar dit heeft nagelaten.
    - b. U wordt verzocht het oordeel over de rechtmatigheid van de aanhouding op p. 12 klachtafhandeling te herzien in zoverre dat dit van 'deels gegrond' in 'gegrond' wordt gewijzigd en er geen kanttekeningen worden gemaakt, en op p. 14 te herzien van 'ongegrond' naar 'gegrond'.
  2. De aanhouding van klagers was onrechtmatig en onbehoorlijk nu hun was meegedeeld dat zij op het plein mochten zijn mits zij geen spandoeken toonden.
    - a. U wordt verzocht de klachtafhandeling op p. 7 te herzien en de klacht op dit onderdeel gegrond te verklaren, althans voor zover het de vaststelling betreft dat klagers zich op het plein mochten bevinden mits de spandoeken opgerold waren.
  3. De aanhouding van klagers was onrechtmatig nu ambtenaren hiertoe uitsluitend bevoegd waren na een bevel van de burgemeester daartoe.
    - a. U wordt verzocht een oordeel over dit klachtpunt te geven
  4. Naar aanleiding van de klachtafhandeling worden als aanvullende klachten gesteld:
    - a. Verbalisant [REDACTED] heeft onjuiste informatie verstrekt in het proces-verbaal van bevindingen ten aanzien van de T-shirts en jassen van klagers.
    - b. Ten onrechte heeft de beoordelaar afgezien van een oordeel over de inbreuk op de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht.
    - c. Ten onrechte is door de klachtbeoordelaar het oordeel 'deels gegrond' gegeven zonder nadere omschrijving welk deel niet gegrond wordt geacht.
    - d. Ten onrechte heeft de beoordelaar niet gereageerd op de klacht over de bevoegdheidsverdeling ten aanzien van de aanhouding tussen agenten en burgemeester zoals uiteengezet in de aanvullende klacht.

2.2 Gebruikt geweld

---

²⁷ Aanvulling klacht p. 2 (bijlage 3)

48. De klachten met betrekking tot het gebruikte geweld zijn voor een groot deel niet behandeld omdat er ten aanzien van de overbrenging van Gario en de aanhouding van Afriyie nog een geweldsbeoordeling moet plaatsvinden.²⁸
49. Ten eerste achten klagers het onzorgvuldig dat in een zaak zoals deze waarin onmiddellijk grote ophef over het gebruikte geweld is ontstaan er geen geweldsrapportages voor alle verdachten zijn opgesteld.
50. Ten tweede verzoeken klagers u aan de hand van de geweldsrapportages en de verklaringen van klagers een oordeel over het gebruikte geweld te geven.
51. Ten derde verzoeken klagers u het oordeel over de aanhouding van Gario te herzien. De klacht over het disproportionele geweld is ongegrond verklaard.²⁹ Daarbij is ten eerste uitgegaan van de initiële beoordeling van de districtschef naar aanleiding van het meldingsformulier. De klachtbeoordelaar dient echter een eigen, onafhankelijke beoordeling te geven, waarbij ook de standpunten van klagers worden meegenomen. Ten tweede blijkt de de IBT docent op enkele punten kritiek te hebben, met name ten aanzien van de plaats van boeien en onder controle brengen en het optillen/wegslepen van Gario. Aan de hand van verklaringen van verbalisanten wordt geconcludeerd dat dit niet anders kon, echter deze verklaringen zijn onvoldoende helder weergegeven om te kunnen worden weersproken.³⁰ Dit oordeel strookt ook niet met het draaiboek, zo blijkt. Overigens wordt in de klachtafhandeling niet ingegaan op het gebruikte geweld zoals door klagers is aangegeven. Specifiek is geen oordeel gegeven over het gebruik van pepperspray tegen Gario. Klagers blijven erbij dat het gebruikte geweld disproportioneel was, zeker nu de aanhouding onrechtmatig was.

2.3 Behandeling op bureau

52. In de klachtafhandeling wordt aangegeven dat het een gebruikelijke procedure is verdachten niet te horen bij kleine overtredingen. Uit hetzelfde stuk blijkt echter dat hierbij wordt gedacht aan bereidwillige verdachten.³¹ Gezien het verloop van het incident moet het voor de betrokken verbalisanten duidelijk zijn geweest dat klagers het niet eens waren met hun aanhouding. Zij hadden dan ook onmiddellijk in de gelegenheid moeten worden gesteld hun bezwaren kenbaar te maken, alvorens aan de officier van justitie de situatie werd voorgelegd. Het is dan ook onjuist te stellen dat klagers niet de normale rechtsgang wilden volgen;³² zij wilden slechts van hun recht gehoord te worden gebruik maken, zoals dit in art. 61 lid 1 Sv is neergelegd.

²⁸ Klachtafhandeling p. 17 (bijlage 10)

²⁹ Klachtafhandeling p. 17 (bijlage 10)

³⁰ Klachtafhandeling p. 15 (bijlage 10)

³¹ Klachtafhandeling p. 18 (bijlage 10)

³² Klachtafhandeling p. 19 (bijlage 10)

53. Het recht gehoord te worden na aanhouding is een waarborg misstanden bij die aanhouding te kunnen aankaarten. De opmerkingen in de klachtafhandeling ten aanzien van de uitvoerigheid van de verklaringen voor een relatief kleine overtreding miskennen dit aspect. Wij verzoeken u dan ook het oordeel op p. 20 klachtafhandeling te herzien van 'ongegrond' naar 'gegrond'.
54. De klacht over het langdurig moeten wachten op een arts door Gario is deels gegrond verklaard.³³ Deze klacht dient echter geheel gegrond te worden verklaard; er wordt een onnodig onderscheid gemaakt tussen het verzoeken om een arts en het spreken over klachten; als men eenmaal om een arts heeft verzocht moet het herhaaldelijk spreken over klachten als een herhaling van dat verzoek worden beschouwd.
55. Tot slot wordt de klacht over een onheuse bejegening tijdens het verhoor ongegrond verklaard.³⁴ Niet ontkend wordt dat er vragen zijn gesteld naar afkomst en naar het gevoel dat Sinterklaas niet het nationale feest van klagers is. Daarover wordt gesteld:
- "Verder is het 'zijn' gevoel. En dat is naar mijn mening het hele pijnpunt van die mannen. Ze kunnen het gevoel van het feest niet loslaten tot een diepgeworteld iets. [...] Nogmaals het is zijn beleving over sinterklaas en zwarte piet, en heeft naar mijn mening niets te maken met racisme of slavernij."
56. Hiermee geeft de verbalisant zijn eigen visie weer op de dialoog die klagers wilden voeren tijdens de intocht. Hoewel klagers deze discussie aanmoedigen past het een verbalisant niet tijdens het afnemen van een verhoor te worden geleid door zijn eigen visies in een principiële discussie. Daarbij werd bovendien niet erkend dat een andere visie niet een afwijzing van het gehele feest of de Nederlandse maatschappij inhield.
57. Ten aanzien van de behandeling op het bureau verzoeken wij u dan ook de klachtenbeoordeling te herzien voor zover deze punten ongegrond of slechts deels gegrond zijn verklaard.

III Schade

58. In de klacht is reeds aangegeven dat door klagers materiële en immateriële schade is geleden. Deze schade zal te zijner tijd besproken kunnen worden na afhandeling van de klacht.
59. Voor klagers is echter met name het principiële karakter van deze zaak van belang; zij zouden dan ook veel voelen voor een overleg met u als korpsbeheerder over bijvoorbeeld de situatie bij komende Sinterklaasintochten.

³³ Klachtafhandeling p. 25 (bijlage 10)

³⁴ Klachtafhandeling p. 27 (bijlage 10)

IV Conclusie

- 1) Klagers verzoeken u de klachtafhandeling te herzien en de klacht op die punten waar zij 'ongegrond' of 'deels gegrond' is verklaard, 'gegrond' te verklaren.
- 2) Klagers verzoeken u een oordeel te geven op die onderdelen van de klacht waar de klachtbeoordelaar zich van een oordeel heeft onthouden.
- 3) Klagers verzoeken u de volgende klachten gegrond te verklaren:
  - a. Het heeft onevenredig lang geduurd voordat de klacht beoordeeld was, temeer nu reeds van begin af aan duidelijk was dat de kernpunten van de klacht niet op het niveau van de klachtbeoordelaar zouden worden beoordeeld.
  - b. Het gebruik van bronnen die niet aan klagers zijn overlegd is onzorgvuldig.
  - c. Het artikel op hardhoofd.com is op onzorgvuldige wijze selectief gebruikt als bron.
  - d. Verbalisant [REDACTED] heeft onjuiste informatie verstrekt in het proces-verbaal van bevindingen ten aanzien van de T-shirts en jassen van klagers.
  - e. Ten onrechte heeft de beoordelaar afgezien van een oordeel over de inbreuk op de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht.
  - f. Ten onrechte is door de klachtbeoordelaar het oordeel 'deels gegrond' gegeven zonder nadere omschrijving welk deel niet gegrond wordt geacht.
  - g. Ten onrechte heeft de beoordelaar niet gereageerd op de klacht over de bevoegdheidsverdeling ten aanzien van de aanhouding tussen agenten en burgemeester zoals uiteengezet in de aanvullende klacht, alsmede op de klacht ten aanzien van het gebruik van pepperspray.
  - h. Het ontbreken van een geweldsrapportage ten aanzien van de overbrenging van Gario en het gebruikte geweld tegen Afriyie is onzorgvuldig.

V Praktische aspecten

Als gezegd wensen klagers in de gelegenheid te worden gesteld deze herziening aan te vullen aan de hand van de gevraagde informatie. Klagers wensen daarnaast te zijner tijd op de klacht te worden gehoord. Klagers verzoeken alle correspondentie in deze zaak aan hun raadvrouw, ondergetekende, te richten.

Met vriendelijke groet,

T.M.D. Buruma

Bijlagen: 12